

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tóth Miklós (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Szegedi & Gelencsér Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Gerencsér Balázs ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2013. október 3. napján kelt 12.P.20.914/2012/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 26. sorszám alatt és a II. rendű alperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a II. rendű alperest terhelő nem vagyoni kártérítés összegét 1.000.000 (Egymillió) forintra és annak 2009. január 1. napjától járó kamataira felemeli.

Egyebekben a per főtárgya, valamint az I. rendű alperesnek járó perköltség tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint + áfa, a II. rendű alperesnek 25.000 (Huszonötezer) forint + áfa fellebbezési költséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 100.000 (Százezer) forint együttes kereseti- és fellebbezési illetéket, a fennmaradó 380.000 (Háromszáznyolcvanezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes kegyeleti jogát, azon magatartásával, mely szerint a megváltott idő eltelte előtt megszüntette édesapja, néhai ... sírhelyét.

Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 500.000 forint tőkét és ennek 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű évi késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 200.000 forint + áfa perköltséget.

A felperes személyes költségmentessége és a per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 240.000 forint illetékről úgy rendelkezett, hogy abból 210.000 forintot a felperes helyett a Magyar Állam visel, míg a II. rendű alperes köteles megfizetni külön felhívásra az állam javára 30.000 forint illetéket.

A Ptk. 85. § (3) bekezdésében foglaltak alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perben a felperes keresetösségi joggal rendelkezik. Ennek megállapításához nem tartotta szükségesnek annak igazolását, hogy néhai ... temetési költségeit a felperes viselte, elegendőnek tartotta azt, hogy közöttük hozzátartozói kapcsolat állt fenn, amit a felperes születési anyakönyvi kivonattal támasztott alá.

Rámutatott arra, hogy a kegyeleti jog megsértésével kapcsolatos anyagi jogosultság tágabb, mint a sírhely feletti rendelkezési jog, ezért a felperesnek jogi lehetősége van arra, hogy a végtisztesség megadásával, a halott földi maradványainak tiszteletben tartásával kapcsolatosan igényt érvényesítsen.

A perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az eltemetett személy sírhantjának megszüntetése, fejfájának eltávolítása, sírhelyére más személy temetése körében az I. és II. rendű alperes jogszabályt sértett.

Rögzítette, hogy 1985. évben a temetkezés rendjéről a 10/1970. (IV. 17.) JVM-EÜM együttes rendelet rendelkezett és idézte a jogszabály 22. § (1) bekezdésében, a 23. § (1) bekezdésében, a 24. § (1)-(2) bekezdésében, a 28. § (1)-(2) bekezdésében írt szabályait. 1999. október 1. napjától kezdődően a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény rendelkezik, melynek 4. § (1) bekezdésében, 6. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseit idézte.

A jogvitában nem volt vitatott, hogy 2008. évben a ... üzemeltetője a II. rendű alperes volt, ezért a törvény 16. § f) és h) pontjában, valamint a 18. §-ában meghatározott nyilvántartási kötelezettségek őt terheltek. A II. rendű alperes volt jogosult kijelölni a temetési helyeket is, ezzel kapcsolatos jogszabálysértés esetén így az I. rendű alperest nem terheli felelősség.

Annak megállapításánál, hogy néhai ... eltemetésére a jelenleg elhelyezett fejfájával azonos helyen került-e sor, a nyomozati iratok között fellelhető nyilvántartásokat vette alapul. **(tanú1), (tanú2)** tanú nyilatkozataiból azt a következtetést vonta le, hogy 1985. évtől 2011. évig a temetkezés rendje a nyomozati iratok között fellelhető parcella-nyilvántartás és az ún. névsoros füzet alapján történt. Ezt támasztotta alá a nyomozati eljárás során nyilatkozó **(tanú3)** tanúvallomása is. Ezen nyilvántartásból azt állapította meg, hogy a felperes édesapjának, ...nak az eltemetésére 1985. év júniusában a E252 számú parcellában került sor. A perben a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az E252 számú parcella megegyezik ... temetésének helyszínével.

Az alperesek által csatolt vázlatos kivonat, a parcella-nyilvántartás, valamint az elsőfokú bíróság helyszíni szemléjén rögzített állapot alapján azt a következtetést vonta le, hogy a 10. számú sírhely a sorrendiségből kiindulva az E252 parcella, ahol a II. rendű alperes nyilvántartása szerint ... 1985. évben eltemetésre került. Nem volt vitás, hogy 2008. év óta ugyanezen a helyszínen ... sírhelye

fekszik. Ebből következően tényként állapította meg, hogy a II. rendű alperes 2008. évben a ... Üzemeltetőjeként a 25 éves porladási idő lejártát megelőzően az E252 számú parcellában új temetést engedélyezett, ezzel a felperest kegyeleti jogának gyakorlásától elvonta. Mindebből - szakértői bizonyítás nélkül is - arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 13. számmal jelölt, a temetői nyilvántartásban sorrend szerint E255 parcellaként feltüntetett „olvashatatlan megjelölésű” parcellában alperesi állítással ellentétben nem a felperes édesapjának holtteste nyugszik, néhai ... e helyen történő eltemetését nem támasztja alá a II. rendű alperes által tetszőlegesen helyen elhelyezett fejfa.

Megállapította, hogy ezen nem változtat az a tény, hogy a felperes 25 év elteltével nem váltotta meg újra sírhelyet, hiszen ettől a II. rendű alperes magatartása zárta el.

E körben tehát a felperes a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és e) pontjában meghatározott jogkövetkezmények iránti igényét alappal érvényesítette. Alaposnak találta a felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetét is, figyelemmel arra, hogy ezen igényt a felperes kegyeleti jogának gyakorlásától való elzárás külön bizonyítás nélkül is megalapozza. A megjelölt összezszerűséget ugyanakkor eltúlozottnak találta, a megemlékezéshez fűződő jog elvesztése okán 500.000 forintban határozta meg a II. rendű alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés mértékét, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Miután a rendelkezésre álló peradatok a II. rendű alperesi magatartás jogellenességét alátámasztották, szükségtelennek tartotta igazságügyi szakértői bizonyítás elrendelését.

A késedelmi kamat vonatkozásában a Ptk. 360. § (1) bekezdése és a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint határozott.

A perköltségviselés tárgyában az I. rendű alperes vonatkozásában a Pp. 78. § (1) bekezdése, míg a II. rendű alperes tekintetében a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott. Az ügyvédi munkadíj mértékének megállapítására a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltak szerint került sor.

Az első fokú bíróság ítéletével szemben a felperes és a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

Jogorvoslati kérelmében a felperes az első fokú határozat megváltoztatását és az alperesek egyetemleges marasztalását kérte 4.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés megfizetésében.

Fellebbezési álláspontja szerint az első fokon eljáró bíróság nem adta kellő indokát annak, hogy miért nem került sor az I. rendű alperes marasztalására. A II. rendű alperes az I. rendű alperessel kötött megállapodás alapján végezte feladatait. Az I. rendű alperes, mint a temető tulajdonosa felel a megbízása alapján eljáró harmadik személy által okozott károkért. Megítélése szerint az egyik alperes nem vonható felelősségre a másik alperes nélkül, mivel a temető tulajdonosának van ráhatása, döntési jogosultsága az általa megbízott fenntartó részéről végzett feladat ellátására vonatkozóan.

Hangsúlyozta, hogy az egész eljárás során sérelmezte azt, miszerint egy fenntartó az egyházközség felhatalmazása alapján úgy működik és úgy végeztet temetéseket, hogy fogalma sincs arról ki, hol és milyen sírhelyen nyugszik. A meghallgatott tanúk előadták, hogy az elhunyt temetőgondnok emlékezte, személye volt maga a nyilvántartás. Önmagában már az sérti kegyeleti jogait, hogy senki más nem tudta megmondani azt, hogy adott „régibbi” sírhelyen ki és mennyi ideje nyugszik. Az elsőfokú bíróság egyértelműen megállapította, hogy az E255 számú parcellában elhelyezett személy nem beazonosítható, továbbá a temetőben sem parcellarend, sem térkép nem áll

rendelkezésre, megállapította azt is, hogy a II. rendű alperes azzal, hogy rátemetést engedett, elkövette a jogsértést. Az alpereseket egyetemlegesen kellett volna marasztalnia, a felelősség kérdéskörében az elsőfokú bíróság nem foglalt határozottan állást.

Nem értett egyet a megítélt nem vagyoni kártérítésösszegszerűségével, valamint a terhére megállapított 240.000 forint mértékű alperesi perköltség összegével, amely a fentiekben kifejtettekkel nincs összhangban és önmagának ellentmondó. A jogszabálysértés tényére, az alperesek mellérendeltségi viszonyára figyelemmel a felelősségük nem lehet egymástól eltérő előjelű. Hivatkozott továbbá arra, hogy az ügyben megállapítást nyert az, hogy néhai édesapjának sírhelye gyakorlatilag nincs meg, arra rátemették ...t. A marasztalás összege nem alkalmas a reparációs funkció betöltésére és azon céljának megvalósítására sem, hogy az alperesek által okozott helyzet megoldást nyerjen.

A II. rendű alperes fellebbezésében az első fokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését indítványozta.

Megítélése szerint az első fokon eljáró bíróság a tényállást nem tárta fel kellő mértékben, a rendelkezésre álló bizonyítékokat pedig nem megfelelően értékelte. Álláspontja szerint a felperes a perbeli legitimációját sem igazolta kellőképpen, nem bizonyította azt, hogy néhai ... a hozzátartozója volt. Ennek igazolására a becsatolt születési anyakönyvi kivonatot nem tartotta elegendőnek, figyelemmel arra is, hogy a perben a felperes a néhai születési dátumát sem tudta pontosan felidézni.

Kifejtette, hogy a kegyeleti jogsértés érvényesíthetőségéhez minimálisan annak bizonyítása szükséges, hogy a sírhely megváltásra került, mégpedig a felperes részéről, hiszen a sírhellyel rendelkezni jogosult hozzátartozó fordulhat bírósághoz. A rendelkezésre álló adatok nem bizonyították hitelt érdemlően azt sem, hogy a sírhely megváltásra került, önmagában a hozzátartozói kapcsolat pedig nem alapozza meg a felperes keresetösségi jogát, mivel a felperes nem az elhalt emlékének megsértése miatt indított pert, hanem saját kegyeleti jogai gyakorlásának korlátozására hivatkozott.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság hitelt érdemlőnek fogadta el a nyomozati iratokból származó nyilvántartás részeket, holott a meghallgatott tanúk állították, hogy a dokumentumokat sohasem látták, azok nem képezik a nyilvántartás részét. **(tanú1)** 2012. februárja óta, míg **(tanú2)** 2010. februárja óta dolgozik a társaságnál, így nyilvánvalóan nem tudnak nyilatkozni arra vonatkozóan, hogy az ezt megelőző években milyen nyilvántartások voltak a temetőben.

Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló iratok hitelességét a tanúvallomások egyértelműen nem támasztották alá, nemcsak azt tartotta bizonyítatlannak, hogy egyáltalán ... sírhelye megváltásra került, hanem azt is, hogy a néhai az E252 parcellában került elhelyezésre. A felperes nem igazolta a rátemetés tényét sem, az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos okfejtése téves. A tanúvallomásokból megállapíthatóan a hivatkozott dokumentumok bizonyító erővel nem rendelkeznek, a rendelkezésre állt feljegyzések pedig oly mértékben voltak pontatlanok, hogy azokból a sírhelyek természetbeli elhelyezkedésére következtetést levonni nem lehetett, az elsőfokú bíróság a logikai érvelésébe nem illeszthető tényeket pedig egyszerűen figyelmen kívül hagyta. Nem értékelte **(tanú4)** tanú azon vallomását, amely szerint rátemetés a perbeli temetőben soha nem történt, a sírhelyeket a gondnok személyesen ismerte, így a tévedés kizárt.

A megítélt nem vagyoni kártérítésösszegszerűségét eltúlozottnak tartotta, hivatkozva arra, hogy a felperes kegyeleti jogát saját előadása szerint is csak korlátozottan gyakorolta.

Az I. rendű alperes jogorvoslati eljárás során előterjesztett nyilatkozata szerint - tekintettel arra, hogy a két alperes között nincs vállalkozási szerződés - kötelezésének nem lehet helye, csak úgy, mint egyetemleges marasztalásnak sem.

A felperes fellebbezése részben alapos, a II. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben a szükséges és egyben elégséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának megfelelően helyesen, okszerűen értékelve helytálló tényállást állapított meg és az abból levont jogi következtetései is jogszerűek voltak.

A periratoknál rendelkezésre álló, a felperes feljelentése alapján indult büntetőeljárás irataihoz becsatolt nyilvántartási adatok, valamint az elsőfokú bíróság által foganatosított helyszíni szemle eredményeként helytállóan került sor annak megállapítására, hogy a felperes néhai édesapjának nyughelye 1985. évben az E252 parcellának, a 10. számú sírhelynek felelt meg. Ugyanerre a sírhelyre került eltemetésre néhai ... 2008. évben, a 25 éves sírhelyhasználati idő elteltét megelőzően.

A II. rendű alperes azzal a magatartásával, mellyel a temetést engedélyezte és ezzel a felperes édesapjának sírhelyét megszüntette, a felperes Ptk. 85. § (3) bekezdésében szabályozott kegyeleti joghoz fűződő személyiségi jogát sértette meg.

A másodfokú bíróság a II. rendű alperes fellebbezésében foglaltak alapján kiemeli, hogy a II. rendű alperes már a nyilvántartás hiányos vezetésével is jogsértést követett el, éveken keresztül a temetőgondnok emlékeztetere hagyatkozott, annak beazonosíthatósága érdekében, hogy ki hol került eltemetésre. A nyomozati iratok között elfekvő parcella-nyilvántartásból megállapítható volt, hogy a felperes édesapjának eltemetésére 1985. júniusában az E252 számú parcellában került sor, ehhez képest a II. rendű alperes még a fellebbezési eljárásban is kétségbe vonta, hogy a néhai itt került volna végső nyughelyre. Ezzel, de az elsőfokú eljárás során tanúsított magatartásával is a II. rendű alperes a rosszhiszemű pervitelt messzemenően kimerítette. Arra a tényre, miszerint a felperes édesapjának nyughelyére rátemetés történt, a II. rendű alperes érdekkörében eljáró személy cselekedete alapján lehetett következtetni, aki egy új fejfát helyezett el a felperes édesapjának sírhelyétől három parcellával távolabb.

A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a meghallgatott tanúk ellentmondásosan nyilatkoztak, a II. rendű alperes ügyvezetője ... akként nyilatkozott, hogy a ... megtelt, új helyek már nincsenek, a régi sírhelyek újraváltására van lehetőség. Ebből következően - mivel ... temetésére 2009. évben került sor -, csak rátemetés történhetett, azaz a II. rendű alperes fellebbezésében is rosszhiszeműen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte **(tanú4)** volt temetőgondnok azon vallomását, miszerint rátemetés a perbeli temetőben soha nem történt. **(tanú5)** tanú vallomása ugyancsak azt támasztja alá, hogy a temetőben előfordul az újratemetés, miután előadta azt, hogy ilyen esetekben a temetés akként zajlik, hogy az ott fellelhető csontokat mélyebbre ássák és így történik meg az új temetkezés.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az első fokon eljáró bíróság helyesen állapította meg a felperes igényérvényesítési jogosultságát. A születési anyakönyvi kivonaton túlmenően egyéb módon a felperes nem volt köteles igazolni a hozzátartozói kapcsolatot, tekintettel arra, hogy ennek bizonyítására közokirattal került sor. Az, hogy személyes nyilatkozata során eltévesztette édesapja születésének dátumát nem cáfolja a hozzátartozói kapcsolat meglétének tényét.

Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen döntött a személyiségi jogsértés megállapítása mellett és alkalmazta a szubjektív jogkövetkezményt. Ugyanakkor a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor nem megfelelően mérlegelte az értékelendő körülményeket és ezzel okozati összefüggésben keletkezett hátrány jellegét és mértékét. A nem vagyoni kártérítés mértékének megállapítása során azt szükséges mérlegelni, hogy mi az az összeg, ami az elszenvedett lelki sérüléssel arányban áll, figyelemmel arra is, hogy a felperes - miután édesapja sírhelyére rátemetés történt - kegyeleti jogát a korábbiaknak megfelelően már nem fogja tudni gyakorolni, ettől a II. rendű alperes jogellenes magatartása zárta el. Az elkövetett jogsértés által előidézett, újabb kegyeleti jog sérelme nélkül helyre nem hozható állapot, a II. rendű alperesnek a kialakult helyzetben tanúsított magatartása egyértelműen olyan lelki hátrány elszenvedését idézte elő, amelynek kompenzálására alkalmas összegét az elsőfokú bíróság indokolatlanul alacsonyan határozta meg. Erre figyelemmel a nem vagyoni kártérítés összegét szükségesnek tartotta 1.000.000 forint összegre felemleni. Ezt meghaladó mértékű felperesi igényt azonban a másodfokú bíróság elűzottnak ítélte.

A nem vagyoni kártérítés mértékének megállapítása során nem bír jelentőséggel az, hogy a felperes kegyeleti jogát milyen gyakorisággal kívánta a perbeli temetőben gyakorolni. Értékelni azt volt szükséges, hogy ettől a lehetőségtől a II. rendű alperes jogsértésének következtében végleg elesett.

Alaptalan volt a felperesi fellebbezés az I. és II. rendű alperesek egyetemleges marasztalásának megállapítására irányuló része. A kereset tárgyát képező jogsértés elkövetésekor hatályban lévő 1999. évi XLIII. törvény - elsőfokú bíróság által idézett - 28. § (1) bekezdése értelmében a temető fenntartója köteles a nyilvántartókönyv vezetésére, a 23. § (1) bekezdése szerint a sírokat a temető fenntartója jelöli ki. A temető tulajdonosa a temető fenntartásáról, üzemeltetéséről, gazdálkodó szervezettel megkötött szerződés alapján is gondoskodhat, ebben az esetben azonban az elkövetett jogsértésekért felelőssé már nem tehető. Ekként a nyilvántartás vezetésének hiányosságaival, a temetkezési helyek kijelölésével összefüggésben történt mulasztások következtében a felperest ért nem vagyoni kárért a tulajdonos I. rendű alperes nem tehető felelőssé.

A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint megváltoztatta, egyebekben a per főtárgya, valamint az I. rendű alperesnek járó perköltség tekintetében helybenhagyta.

A fellebbezési eljárás költségeinek viselése tárgyában a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott. Az I. rendű alperes, valamint a II. rendű alperes javára megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési költség mértékének meghatározására mérlegeléssel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, 4/A. §-a alapján került sor. A II. rendű alperes a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelő mértékben köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán állam által előlegezett kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére, míg a fennmaradó illetékrész a felperes személyes költségmentességére tekintettel a Magyar Állam terhén marad a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1)-(2) bekezdése, 14. §-a alapján.

Budapest, 2015. január 20.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő